

REVENIM

Constantin PARASCHIVESCU

La mijlocul lunii septembrie am primit o invitație-surpriză la inaugurarea unui nou teatru în peisajul artistic al Capitalei – teatrul independent „Union“, înființat de o fundație care se cheamă Art'millennium, aflat pe dealul Academiei Militare, șoseaua Panduri, după un zid anonim de beton unde numai locaș de artă nu ți-ai închipui că ar fi. Și, totuși, trecând de o intrare strâmtă, dai de un spațiu elegant, prietenos, cu bar și teatru de vară amenajat după toate cerințele și un interior modern, săliță de vreo 70 de locuri, unde se pot prezenta spectacole de montare simplă, dar de adâncime și subtilitate a universului sufletesc. Ceea ce s-a întâmplat cu spectacolul inaugural după *Trei surori* de Cehov, într-o viziune originală și inspirat montată de regizorul Alexandru Vasilache, pe motivul visului de fericire al eroinelor nefericite, intitulat chiar *Olga, Mașa, Irina*. Ele retrăiesc piesa, candoarea aspirației, intensitatea pasiunii, durerea amăgirii, într-o confesiune reciprocă ce le stârnește bucurii copilărești și strigăte înăbușite, zbateri de ființe însingurate și maturizate prea devreme prin suferință, prinse într-o plasă care delimitează tot spațiul de joc și le sugrumă zborul. Trei actrițe în rochii albe însuflețesc destinele, creând uneori momente de reală emoție – Profira Serafim, Silvia Luca, Nicoleta Rusu.

Mazilu și proștii săi

„Totdeauna am fost tulburat de contradicția dintre frumusețea lumii și prostia anumitor persoane“, declara Teodor Mazilu într-un articol din 1978. „Ce zăpezi minunate, ce dimineți glorioase și câtă prostie inutilă și arogantă! Am scris comedii fiindcă iubesc frumusețea lumii și disprețuiesc tot ce o poate întuneca“.

Proștii reprezintă categoria vizată în satira atât de originală a lui Teodor Mazilu, prin care îi dezvăluie în intimitatea gândurilor și a mărturisirilor cu ascuțimea care face să dispară contrastul dintre esență și aparență. „La mine comicul reiese tocmai din unitatea între aparență și esență“, spunea el. Personajele sunt deschise, loiale, au sinceritatea afirmării propriilor sentimente și interese, fără a sesiza cinismul și ridicolul lor, împrumutând până și ticurile inteligenței. Un fel de Agamiță Dandanache, mai canalie decât toți onorabilii târgușorului de provincie prins

în febra electorală din *Scrisoarea pierdută*, care-și mărturisește candid șantajul, fără nici o tresărire de jenă. I-a surprins în această modalitate originală de exprimare de la prima sa piesă, *Proștii sub clar de lună*, scrisă în 1961 și reprezentată în 1962, apoi în *Acești nebuni fățarnici*, *Tandrețe și abjecție*, *Mobilă și durere*, multe alte piese într-un act care l-au impus ca un satiric virulent al năravurilor contemporane ce degradează speța umană. Spectacolul de debut din 1962, de la Teatrul Bulandra, a fost și interzis după câteva reprezentații, din faimoasă prostie.

Din 1990, piesa s-a reluat pe câteva scene, ușor adaptată la noile condiții, cu un spectacol reușit la Iași, altele mai puțin elocvente în conturarea tipurilor și cu o amputare a titlului, din care a rămas, fără noimă, doar *Sub clar de lună*. Cineva spunea chiar, grăbit și ignorant, că e un dramaturg depășit. Sub influența unui spectacol care

n-a surprins modalitatea specifică a satirei sale, franchețea cinică a prostiei personajelor. La Teatrul independent „Union” se joacă acum, într-o versiune redusă, într-un spectacol realizat de Anca Maria Colțeanu, cu o bună intuiție a particularităților comice ale acestei francheți și acestei prostii.

O sală mică, elemente scenografice sumare, scena foarte aproape de noi și cinci actori tineri care conturează cu pătimașă naturalețe și haz liniile cinice ale personajelor: Ortansa – Profira Serafim, Clementina – Adelaida Zamfira, Emilian – Pavel Bartoș, Gogu – Cristian Toma, Vasilica – Alina Berzunțeanu. Pavel Bartoș și Alina Berzunțeanu cu o sugestie de ridicol mai pronunțată, de efect...

Profira Serafim, Adelaida Zamfira, Cristian Toma cu o expresie teatralizată convingătoare, subliniind deriziunea moravurilor...

Inaugurat în septembrie 2001, Teatrul independent „Union” e la a doua premieră, după versiunea originală a piesei *Trei surori* de Cehov din spectacolul cu trei actrițe – *Olga, Mașa, Irina* – și anunță a treia, cu piesa lui Matei Vișniec în două personaje, *Buzunarul cu pâine*. O inițiativă particulară ce merită salută, pentru programul serios pe care și-l propune și pentru stăruința de a-l promova cu mijloace adecvate talentului și artei autentice, în pofida priorităților comerciale la care ar supune-o vremea.

Alina MANG

O preluare

După Teodor Mazilu (*Proștii sub clar de lună*), în atenția Teatrului Union intră un alt dramaturg român contemporan, Matei Vișniec. Presupun că nu este o întâmplare alăturarea celor două nume în repertoriul teatrului și că renumele lui Vișniec a reprezentat unul dintre motivele preluării acestui spectacol, realizat, mai demult, sub altă „pălărie”. Este de aplaudat o asemenea inițiativă de promovare a dramaturgiei autohtone, într-o vreme când se vorbește tot mai mult despre o criză a scrisului pentru scenă în general și când oamenii de spectacol simt nevoia să apeleze tot mai des la dramatizări.

Dar, prin „adoptarea” acestei montări, Teatrul Union, aflat încă la început de drum și încercând să-și formeze un public propriu, și-a asumat un risc. Textul lui Vișniec este dificil, cu multiple înțelesuri și conținând două partituri actricești nu tocmai ofertante, greu de susținut, orice notă falsă în interpretare fiind foarte ușor de remarcat; o piesă ce

solicită ca lectura regizorală să-i confere dinamism. Fiecare scenă și replică trebuie să le stârnească celor prezenți în sală curiozitatea în legătură cu misterul „câinelui” din fântână, să-i facă să participe, să aștepte – dacă se poate, cu sufletul la gură – deznodământul poveștii, în speranța că vor afla „adevărul”. Numai acumularea treptată a acestei tensiuni ar împlini spectacolul.

La Union ea doar s-a înfiripat. *Buzunarul cu pâine* este un spectacol gândit coerent, cu respect față de autor și de spectatori, însă lipsit de forță. Bine adaptat spațiului intim al sălii, jocul lui Vasile Toma și Ion Grosu a demonstrat că ei au înțeles sensurile piesei și „umorul trist” al lui Matei Vișniec; pe scurt, am văzut doi actori dotați, care și-au interpretat rolurile corect. Dar atât.

Teatrul Union – Buzunarul cu pâine de Matei Vișniec. Regia și scenografia: Vasile Toma. Distribuția: Vasile Toma, Ion Grosu. Data reprezentației: 27 martie 2002.